תורה אור

תרד מנחה הבאה עם הזבח לדברי ר"ג ורבי יהושע לא תרד, לדברי כולן תרד נסכים הבאין בפני עצמן לדברי כולן ירדו, לדברי ר"ג ור"ש לא ירדו נסכין הבאין עם הזבח לדברי כולן ירדו, לדברי ר"ג לחודיה לא ירדו, פשיטא: מנחה הבאה בפני עצמה איצטריכא ליה וכדרבא דאמר רבא מתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום, ונשמעינן כדרבא: נסכים הבאים עם הזבח איצטריכא ליה דקא מקרב להו למחר וליומא א] חרא, ס"ד אמינא הואיל ואמר מר מנחתם ונסכיהם בלילה מנחתם ונסכיהם למחר, כנסכים הבאין בפני עצמן דמו ומודי ר"ש דלא ירדו, קמ"ל: **מתני'** אלו אם עלו לא ירדו: הלן והיוצא והטמא ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו ושקבלו פסולין וזרקו את דמו, רבי יהודה אומר שנשחט בלילה ב] ונשפך דמה ויצא דמה חוץ לקלעים אם ג] עלתה תרד ר"ש אומר לא תרד (שהיה ד] פסולו בקדש) שר"ש אומר ה] כל שפסולו בקדש, הקדש מקבלו, לא היה פסולו בקדש אין הקדש מקבלו, ואלו שלא היו פסולן בקדש: הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והאתנן והמחיר והכלאים והטרפה והיוצא דופן ובעלי מומין ו] ר"ע מכשיר בבעלי מומין, רבי חנינא סגן הכהנים אומר דוחה היה אבא את בעלי מומין מע"ג המזבח. כשם שאם עלו לא ירדו, כך אם ירדו לא יעלו וכולן שעלו חיים לראש המזבח ירדו עולה שעלתה חיה לראש המזבח תרד, שחטה בראש המזבח יפשיט וינתחה במקומה: **גמ'** תניא רבי יהודה אומר זאת היא העולה הרי ז] אלו ג' מיעוטין פרט לשנשחטה בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים שאם עלתה תרד, ר"ש אומר עולה, אין לי אלא עולה כשרה מנין לרבות שנשחטה בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים והלן והיוצא והטמא ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו ושקבלו פסולין וזרקו את דמו והניתנין למטה שנתנן למעלה, ולמעלה שנתנן למטה, והניתנין בחוץ שנתנן בפנים, ח] בפנים שנתנן בחוץ, ופסח וחטאת ששחטן שלא לשמן מנין? ת"ל תורת העולה ריבה, תורה אחת לכל העולין שאם עלו לא ירדו, יכול שאני מרבה הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד ואתנן ומחיר וכלאים וטרפה ויוצא דופן? ת"ל זאת, ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו? אחר ט] שריבה הכתוב

*מנחה הבאה. י] בלולה כולה בגלל עצמה כגון המתנדב מנחת נסכים בלא זבח דאפשר לעשות כן כדלקמן (דף קד.): **לדברי כולן.** ר"ג ור' יהושע דמתני' דמרבי כל הראוי לאשים ולר"ש נמי דמרבי כל הבא בגלל עצמו אם נפסלה ועלתה לא תרד וכי פליג ר"ש בבאה בגלל זבח: **לדברי רבי יוסי הגלילי ור"ע תרד.** דהא לא מרבו אלא עולה ודוגמתה מין בהמה ועוף ולא מנחה. **הבאה עם הזבח.** כלומר בגלל זבח: **לדברי כולן תרד.** אם פסולה היא תרד לרבי יוסי הגלילי ור"ע ור"ש, לדברי ר"ג ורבי יהושע לא תרד דהא יא] *(כתיב) מוקדה ומזבח הוא: **נסכים הבאין בפני עצמן.** כגון המתנדב יין בלא זבח דתנן במנחות (דף קד:) מתנדבין יין: **לדברי כולן.** רבי יוסי ור"ע ור' יהושע ירדו לדברי ר"ג ור"ש לא ירדו: **ה"ג פשיטא.** דהכי הוא לרבי יהושע מידי דבר מוקדה אין, דלאו בר מוקדה לא, לר"ג כל דבר מזבח, ולר"ש בא בגלל עצמו ולהכי למתני' מנחה לא: **מנחה הבאה בפני עצמה איצטריך ליה.** ולאשמועינן דיש מנחת נסכים הבאה בפני עצמה כדרבא: **מתנדב אדם מנחת נסכים.** בלא זבח ואף על גב שלא אמרה תורה מנחת כליל יב] (הבאה) אלא הבאה בגלל זבח היכא דפריש פריש: **ונשמעינן.** ר"ל בהדיא כדרבא: **נסכים הבאים בגלל זבח איצטריכא ליה.** לר"ל לאשמועינן דלר"ש ירדו וכגון דקא מקריב להו למחר וליומא יג] *אחרא דקי"ל לעיל (דף מד.) אדם מביא זבחו היום ונסכיו מכאן ועד י' ימים ונפקא לן מהא דאמר מר ומנחתם ונסכיהם יתירי דכתיבי בקרבנות החג להכי כתיבי: **מתני' הלן.** בין דם בין אימורים: **רבי יהודה אומר כו'.** בהנך תלתא פליג ומודי בשארא וטעמא יליף בגמ': **שהיה פסולו בקדש.** משבאת לעזרה נפסלה: **כל שפסולו בקדש כו'.** בגמ' יליף טעמא: **מכשיר.** דאם עלו לא ירדו ובגמ' מוקי לה בדוקין שבעין הואיל וכשרין בעופות לכתחילה: **דוחה.** ומוריד: **כשם שעלו לא ירדו.** אכל פסולין דתנן בהו לא ירדו קאי אם ירדו לאחר שעלו לא יעלו עוד: **גמ' זאת היא העולה.** "זאת" מיעוטא "והיא" מיעוטא "העולה" מיעוטא דמשמע העולה המיוחדת כשרה ולא פסולה למעוטי יד] פסולין אלו שאפילו עלו ירדו *ולא תימא כל הנוגע במזבח לכל פסולין אתא ומסתבר דהני ממעט שפסולן לפני זריקה ולקמיה מפרש שאר פסולין מנא ליה דלא ירדו טו] ולא ממעט להו מהכא כגון נשחט חוץ לזמנו דפסולו לפני זריקה: **תורת העולה.** שהיא על מוקדה שתהא שם טז] הלילה עד הבקר ולא תרד:

הלן והיוצא. אע"ג דתני אלו תנא ושייר הנך דחשיב בברייתא בגמ' ושמא משום דמהני דהכא שמעינן יז] דכ"ש הנהו ובברייתא נמי בגמ' דהנך דירדו לא חשיב זקן וחולה ומזוהם ונדמה ומזמזום ואנדרוגינוס ושמא הוי בכלל הנהו דחשיב*: **וחוץ** למקומו. תימה דבפ' התודה (מנחות דף עט.) אמרינן חטאת ששחטה חוץ למקומו רבא אמר תרד ט' ור"ת גורס תודה דאיירי בה התם ומיהו בזה לא הועיל כלום וי"ל דהועיל דשאני תודה דהוי קדשים קלים וליכא מעילה באימורין מקמי זריקה וכי שחט חוץ למקומו *לא מתירה הזריקה למעילה לכך תרד דהא חסירה זריקה החשובה בה אבל חוץ לזמנו לא ירד משום דמרצה לפיגולו לקובעו בכרת כדאי' במסכת מעילה (דף ג.) גבי מעילה וה"ה באם עלו לא ירדו כי האי גוונא אבל הכא במתניתין מיירי בקדשי קדשים דאיכא מעילה קודם זריקה להכי כי איפסלא בחוץ למקומו לא תרד דבזריקה החסירה אין קפידא דלא מהני מידי וכי האי גוונא מפליג בסמוך (דף פה.) גבי אימורין שהעלן לפני זריקה בין קדשים קלים בין קדשי קדשים וקשה לי פסח שלא לשמו אמאי לא ירד מאי שנא משלא במקומו בתודה דאיירי ואיידי קדשים קלים ומחשבה פסולה קודם זריקה וי"ל פסול דשלא במקומו חמיר טפי מפסול דשלא לשמו והוי כמו שחטן יח] בדרום בקדשי קדשים דירדו לר' יהודה פ"ק דמעילה (דף ב:) דהיינו נמי חוץ למקומו ובפרק התודה (מנחות דף עט.) נמי מוכח דחוץ למקומו נמי דירד היינו דוקא לר' יהודה אבל לר"ש לא ירדו אי נמי שלא לשמו קיל לפי שכשר בכל הזבחים לבד חטאת ופסח וצריך עיון אי מצי למימר דגבי תודה מיירי יט] דחשיב לאכול הבשר חוץ לירושלים *אין המקום ראוי לשום זבח לכך תרד אבל *חשב לאכול בשר חטאת ואשם חוץ לקלעים או להקטיר אימורי קדשים קלים חוץ לקלעים לא ירד כיון דזה המקום ראוי לקדשים קלים לאכילת שלמים:

הגה"ה ושקבלו פסולין וזרקו דמן. בגמ' (לקמן דף פו:) פליגי ר' יוחנן ור"ל אי מיירי דקבלו וזרקו דאתרוייהו נעשו בפסולין וכמו כן מדקדק בריש מעילה (דף ה.):

כל שפסולו בקדש. שאירע לאחר שחיטה *שנתקדש בכלי כדפרישי' לעיל בפ' חטאת העוף (ד' סח: ד"ה אמר): **זאת** היא העולה. זאת תורת העולה היא העולה זאת והיא וה"א דהעולה הני הוו ג' מיעוטין אבל העולה קמא אתא לעולה ראשונה א)כדקאמר רבא בפ' תמיד נשחט (פסחי' דף נח:) ותורת הוי כ] רבוי לרבות איזה פסולין דאם עלו לא ירדו כא] ב)כרבי ור' יהודה דלא ממעט אלא הנך ג' ואם תאמר הא ר' יהודה סבר לעיל בפ"ק (דף יד.) דלפני מקדשה כב] ג)במזבח א"כ כלן עלו והיכי משכחת לה פסול בפיגול וטהר וטמא וי"ל כגון שיש הפסק בין הבהמה לרצפת העזרה: **פרט** לנשחטה בלילה. רובע ונרבע לא צריכי מיעוטא לרבי יהודה וכל הני דמרבה ר"ש מרבה נמי רבי יהודה כדלקמן (דף פה:) ומסתבר לרבות כג] הני טפי משום דמשכח להו היכשרא ואם תאמר קדשי קדשים ששחטן בדרום דקאמר בריש מעילה (דף ב:) תרד לר"י הא לית ביה מיעוט רביעי וי"ל משום דדרשינן לעיל בפרק כל הפסולין (דף לו.) כל דבר רע ריבה חטאת ששחטה בדרום כד] (דאם עלו לא ירדו) ושנכנס דמה לפנים ואף על גב דקרא לא משמע לן נמי דאם עלתה תרד א"כ שחטו בדרום כעין כה] שחיטת חוץ היא: **הניתנין** למעלה שנתנן למטה כו'. בכל הני מודה רבי יהודה והכי אמרינן לעיל בפרק ב' (דף כז:) קתני מיהא הניתנין למטה שנתנן למעלה ולא פליג רבי יהודה ובפ' כל הפסולין (לעיל דף לו.) נמי אמרינן דלא פסל רבי יהודה במחשבה דלמטה למעלה ולמעלה למטה כי היכי דפסיל במחשבת היטה משום דרבי יהודה לטעמיה דאמר שלא במקומו כבמקומו דמי ותימה דבריש מעילה (דף ב:) משמע דפליג רבי יהודה גבי קדשי קדשים ששחטן בדרום דרבה אמר אם עלו ירדו ורב יוסף

א) ראשונה שבפ' פינחס כדקאמר כו' לרבות אידך פסולין כו' כר"י נ"ק. ב) נ"א כר"ש. ג) נ"ל כמזבח כו' פסול בכל טנהו וי"ל נ"ק

שייך לעיל כלומר בגלל עצמה כצ"ל נ"ק

בת"ק פ"ו וג"א בס [מנחות קד: קי.]

אוחרא נ"ק

לעיל ת. תמורה יד: [תענית כ:] מנחות מד: נג.

לעיל מג.

[לקמן פה:]

[במשנה שבמשניות ליתא]

נ"ק מ"ז

אותרא נ"ק [לעיל לב:]

לעיל מג.

מס ת. ע"ש לעיל כו: [הוריות ב: ע"ש]

דלא נ"ק

רש"ק פ"ז

י א ב מיי' פ"ג מהלכות פסה"מ הלכה יד:

יא ג מיי' פי"ד מהל' מעה"ק הלכה א:

[וע"ע תוס' יבמות סה: ד"ה אלא לאו ותוס' כתובות כט. סד"ה ועל סכותית ותוס' שבועות לט. ד"ה ואלו נאמרין]

יב ד מיי' פ"ג מהלכות פסה"מ הלכה ו:

נ"ל לא מייתי בזריקה כו' נ"ק וע' בתוס' מנחות עט. ד"ה וסדר

יג ה מיי' שם הלכה ו:

יד ו מיי' שם הל' ח:

טו ז מיי' שם הל' ה

טז ח מיי' שם הל' ח:

יז ט מיי' שם הלכה ד:

יח י מיי' שם הל' ב:

[מכר בפסחים עג. מנחות עט.]

שאין נ"ל כאן מיירי דחשיב נ"ק

מבנה

שלבים להשיב על השאלה - פשיטא

* לבלא: אם עלה תרד או לא

	מנחה: בעצמה	עם זבח	נסכים: בעצמם	עם זבח
ר' יהושע "מוקדה"	לא תרד	לא תרד	תרד	תרד
ר"ג "מזבח"	לא תרד	←	←	←
ר"י הגלילי	תרד	←	←	←
ר"ע "עולה"	תרד	←	←	←
ר"ש "עולה - בגלל עצמו"	לא תרד	תרד	לא תרד	תרד

נושא

פסולים שונים - על חלק מהם אמרינן אם עלו (על המזבח) לא ירדו ועל השאר - אם עלו ירדו

מבנה

ר' יהודה

ר"ש

שיטה מקובצת

א] וליומא אוחרא ס"ד: ב] בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה: ג] עלתה תרד. עי' תוס' לקמן (דף קח): ד] שהיה פסולה בקדש: ה] כל שפסולו בקדש פ"ה לאחר שבא לעזרה ולא נהירא דרובע ונרבע מי לא עיילינן בעזרה נמי ונראה דהיינו שיש לו הכשר במקום אחר וא"ת התינח נשחטה בלילה דיש לה הכשר דכל הלילה כשרה לאיברים ופדרים ויצאת דמה (יוצאה) כשרה בבמה אבל נשפך דמה באיזה מקום יש לה הכשר במקום אחר וי"ל דדוקא גבי שחיטה בלילה צריך שיהא לה הכשר במקום אחר לפי שעדיין לא נעשה בה עבודה בהכשר ואם לא היתה לה הכשר במקום אחר לא היה מכשיר ר"ש אבל נשפך דמה שכבר נשחטה בהכשר כה"ג קרי לה שפיר פסולו בקדש: ו] מומין. לעיל (דף לה ע"ב): ז] הרי אלו ג' מיעוטי:

וא"ת ר"י דמוקי זאת למעוטי נשפך דמה מהיכא ממעט רובע ונרבע וי"ל דנשפך דמה ורובע ונרבע ממעט מחדא מיעוטא דשקלינן הן דכי היכי דנשפך דמה אין לו הכשר במקום אחר כמו כן רובע ונרבע אין לו הכשר במקום אחר דאע"ג דפי' דנשפך דמה קרי ליה הכשר במקום אחר הואיל והיא אתר שחיטה שנעשית בהכשר היינו לר"ש אבל ר"י לית לי' ה האי סברא ושוין שאין להן הכשר במקום אחר: ח] בפנים והניתנין: ט] שריבה. גליון. שריבה ואמר תורת העולה מיעט ואמר זאת: י] הבאה כליל כולה בגלל ותיבת בלולה נמחק: יא] בת מיקרה ותיבת כתיב נמחק: יב] תיבת הבאה נמחק: יג] וליומא אוחרא דקי"ל: יד] למעוטי הני פסולין: טו] דלא ירדו דלא ממעט: טז] שם כל הלילה: יז] שמעינן להו דכ"ש: יח] שחטן. עי' תוס' (דף סח): יט] מיירי דחשבו לאכול: כ] ריבויא לר' יהודה לאינך פסולין. תיבות לרבות איזה נמחק: כא] ירדו כר"ש תיבת כר"י ל"ש ונמחק: כב] מקדשה במזבח א"ת ב' נמחק: כג] לרבות אינך טפי: כד] תיבות דאם עלו לא ירדו נמחק: כה] שחיטה. עיין תוס' לעיל דף סח: